

Advies griffie bij RV Wijziging verordening parkeerbelasting voor heffen parkeerbelasting stadsbreed

Aan	Gemeenteraad	Datum	1 februari 2024
		Van	Griffie
			5.1.2.e e.a.
Onderwerp	Advies griffie bij Raadsvoorstel Wijziging verordening parkeerbelasting voor heffen parkeerbelasting stadsbreed	Doorkiesnummer	5.1.2.e
		E-mail	Johan.dorst@utrecht.nl
		Bijlagen	N.v.t.

Inleiding

In dit griffieadvies bij het RV *‘Wijziging verordening parkeerbelasting’* wordt voornamelijk over verschillende thema's vanuit bestuurlijk perspectief aanvullende informatie gegeven, die relevant wordt geacht met het oog op kwalitatief hoogwaardige besluitvorming. Ook worden enkele adviezen gegeven met het oog op (toekomstige) besluitvorming.

Juridische context

Het onderwerp ‘invoeren betaald parkeren in de gehele stad’ is al enige tijd onderwerp van juridische discussie. Verschillende vragen hebben de revue gepasseerd. Heeft de raad al een principebesluit over dit beleidsuitgangspunt genomen of niet? Heeft de raad hierover een besluit genomen door het vaststellen van de Programmabegroting 2024, waarin de geraamde parkeeropbrengsten van 2024 zijn verwerkt? En wat is de rol van inwoners? Kunnen zij zich nog uitspreken via een referendum? En welk raadsbesluit is dan referendabel of niet?

Hieronder een overzicht van verschillende ingezette instrumenten, documenten en adviezen:

- Er zijn op 15 december 2022 [mondelijke vragen](#) gesteld over een petitie tegen invoeren betaald parkeren hele stad.
- Op 2 februari 2023 heeft raadslid Sungur (DENK) een [Initiatiefvoorstel](#) aan de raad aangeboden waarin hij de raad vraagt een principebesluit te nemen niet versneld betaald parkeren in te voeren in de gehele stad. Het voorstel is door de raad verworpen.
- Op 22 februari 2023 heeft de VVD [Schriftelijke Vragen](#) (2023/35) gesteld over de invoering van betaald parkeren.
- Over de vraag of een verworpen voorstel een raadsbesluit is, én over de vraag of een raadsbesluit over de invoering van betaald parkeren referendabel is, zijn verschillende juridische adviezen schreven, zowel op verzoek van het college (AKD) als op verzoek van de raad (HBR Advocaten). Ook de [referendumcommissie](#) heeft over deze vragen advies uitgebracht. De conclusies kwamen niet altijd met elkaar overeen.
- Op [21 september 2023](#) heeft de raad de nieuwe [Referendumverordening](#) vastgesteld. Door het aannemen van een [amendement](#) is nu bepaald dat niet alleen een raadsbesluit over de vaststelling van de gemeentelijke begroting en rekening, de hoogte van gemeentelijke tarieven of belastingen, en het afschaffen van gemeentelijke tarieven of belastingen niet referendabel is, maar ook raadsbesluiten over het invoeren of wijzigen van gemeentelijke tarieven of belastingen.

Het college heeft uiteindelijk een ander traject gekozen dan oorspronkelijk geschetst. Uit de eerder verstuurd raadsbrieven volgt dat het college het voorstel tot beleidswijziging vergezeld zou laten

gaan van een voorstel voor aanpassing van Parkeervisie, de modules Aanpak betaald parkeren, Parkeernormen en Parkeren in de openbare ruimte: *“De definitieve aanpak staat in een nieuwe module Aanpak betaald parkeren. Daarnaast zal een aantal wijzigingen worden doorgevoerd in het visiedocument (parkeervisie) en de modules Parkeernormen en Parkeren in de openbare ruimte. De nieuwe module Aanpak betaald parkeren en de wijzigingen in de verschillende documenten worden ter vaststelling voorgelegd aan de raad, tezamen met de prioritering van gebieden in blok 1.”* (Raadsbrief 22 maart 2023, blz. 7)

Het Raadsvoorstel ziet nu echter op wijziging van de Verordening parkeerbelasting. Een voorstel voor wijziging van de Parkeervisie en genoemde modules is volgens het college niet (meer) nodig omdat het voorstel past binnen de geldende kaders, aldus het college in de raadsbrief van [21 december 2023](#). Onduidelijk blijft welke afwegingen het College heeft gemaakt om het raadsvoorstel anders vorm te geven dan in alle eerdere raadsbrieven geschetst aan de raad.

Participatie

Dat dit raadsvoorstel onlosmakelijk verbonden is met partijen uit de stad, blijkt uit de geschiedenis van dit onderwerp en uit dit raadsvoorstel. Daarbij zijn drie ontwikkelingen van belang:

- **Draagvlakmeting**
In het coalitieakkoord van de periode 2014-2018 wordt de draagvlakmeting geïntroduceerd als middel om, naast parkeerdruk, te bepalen of de invoering van betaald parkeren gewenst en/of noodzakelijk is in een deel van Utrecht. Betaald parkeren wordt vanaf dan doorgevoerd “pas als er [naast (gemeten) parkeerdruk, red.] ook voldoende draagvlak voor is in de buurt.” (Raadsbrief, 25 november 2014). In het coalitieakkoord 2018-2022 wordt dit nogmaals bekrachtigd. In het coalitieakkoord van 2022-2026 worden draagvlakmetingen alleen genoemd als middel om betaald parkeren *versneld* in te voeren.
- **Petitie**
Eind november 2022, na [een raadsbrief van het college over de hoofdlijnen van de aanpak van invoeren betaald parkeren in de hele stad](#) startte een Utrechter de petitie “[Voorkom volledig betaald parkeren in Utrecht](#)”, die op het moment van schrijven 22 418 ondersteuning heeft.
- **Referendum**
In maart 2023 werden er nogmaals steunbetuigingen verzameld, ditmaal om een [verzoek voor een referendum](#) te kunnen doen op basis van [het initiatiefvoorstel van DENK “Niet versneld invoeren betaald parkeren”](#). Dit verzoek heeft op moment van schrijven 3 564 ondersteuning. De indieners wilden een uitspraak van de stad over invoeren van betaald parkeren in de hele stad, gesteund door andere fracties. Dit verzoek werd afgewezen.

Participatie in dit raadsvoorstel

In het raadsvoorstel staat dat is gekozen voor een inspraak/consultatietraject, “...omdat de beïnvloedingsruimte (zeer) klein/beperkt is.”. In een [Raadsbrief, 21 november 2022](#) heeft het college aangekondigd dat de inspraak zich niet richt op de vraag of betaald parkeren in de hele stad moet worden ingevoerd. De inspraak richt zich wel op het ophalen van suggesties en ideeën die bijdragen aan een goede aanpak.

Regionale samenwerking

De regio speelt een belangrijke rol in het mobiliteitsbeleid van de Utrechtse gemeenten. Een aantal organisaties is in dit verband van belang, zoals de U10 en U Ned. In de [U Ned Mobiliteitsstrategie 2040](#) staan inhoudelijke kaders voor nader onderzoek naar mobiliteitsmaatregelen. Eén van de mogelijke maatregelen die genoemd wordt is het “... *uitwerken van een samenhangend regionaal parkeerbeleid.*” (blz. 52) Hierbij wordt aangegeven: “*Regionale afstemming is nodig over het te voeren beleid in de gemeenten. De regierol ligt hiervoor bij de provincie Utrecht.*” (blz. 52)

Verwacht wordt dat invoeren van betaald parkeren effecten heeft op de parkeerdruk in wijken van omliggende gemeenten. In een inspraakreactie constateren de U10 gemeenten dat sprake is van maatschappelijke en bestuurlijke onrust hierover. Graag zouden zij met de gemeente Utrecht willen samenwerken om inzichtelijk te maken wat de effecten van betaald parkeren zijn voor de regio. Gezien de inspraakreactie van de U10-gemeenten is het onduidelijk hoe een U Ned-brede samenhangend regionaal parkeerbeleid op dit moment gestalte krijgt. Ook is het de vraag in hoeverre de provincie op dit moment een regierol heeft.

Financieel (o.a. in relatie met nieuwe beleidscyclus)

Het parkeerbeleid en de verwerking daarvan in de Programmabegroting dateert nog van voor [de standaard voor de beleidscyclus van 'Sturen en verantwoorden'](#). Daardoor zijn beleidsinhoud en financiën niet in één document in samenhang gebracht. De Raad zou beter inzicht in de financiële impact hebben gekregen, wanneer in de RV een tabel zou zijn opgenomen met de financiële effecten van dit voorstel voor de komende (twaalf) jaren. U vindt deze informatie nu verspreid in:

- in de [bijlage Financiën](#) van het Coalitieakkoord, onder het kopje Groei in Balans, blz. 68;
- in de Programmabegroting 2023, bijlage [Meerjarenbeeld Groei in Balans](#);
- in het [MPR 2023](#), waar een actualisatie is doorgevoerd (blz 97);
- in de [Programmabegroting 2024](#) staat de totale parkeeropbrengst in de financiële tabel van de doelstelling mobiliteitsgedrag (blz 67).

Dit Raadsvoorstel bevestigt de wenselijkheid van het werken volgens de standaard van Sturen en verantwoorden. Het is raadzaam het College nadrukkelijk te verzoeken om bij volgende voorstellen, bijvoorbeeld de prioritering van de blokken 2 en 3 (beslispunt 1d.) de financiële gevolgen in het raadsvoorstel zelf inzichtelijk te maken.

Bestuurlijke positionering van de Raad

Op sommige onderdelen is het onduidelijk wat de rol van de Raad is (in het vervolg), bijvoorbeeld bij:

- *Venstertijden* (RV blz. 3): *"Als we kunnen vaststellen dat er voldoende van zulke alternatieven zijn, kunnen venstertijden worden uitgebreid."* (zie ook argument 1.7, RV blz. 7 en ook beslispunt 1c laatste zin).
- *Onder Bedrijventerreinen en winkelcentra* (RV blz. 3) staat dat *"...maatwerk mogelijk is"* op een bedrijventerrein.
- *Over Participatie* (RV blz. 4): *"Participatie is soms mogelijk op bijvoorbeeld de grenzen van een rayon en op uitbreiding van venstertijden."*

Onduidelijk blijft wat de rol van de Raad is bij deze besluiten en wie welke criteria vaststelt, op grond waarvan een en ander wordt besloten.

De aanleiding voor het voorstel ligt in het Coalitieakkoord. In het voorstel en de bijlagen wordt hiernaar teruggewezen. Keuzes in het Raadsvoorstel zijn impliciet gelinkt aan het Coalitieakkoord, zoals de notie dat er in de participatie weinig beïnvloedingsruimte is.

Een duiding van het belang van het Coalitieakkoord in relatie tot bestuurlijke besluitvorming door de Raad ontbreekt. Er bestaat onduidelijkheid over de status van het Coalitieakkoord: is een motie over het coalitieakkoord een besluit van de raad?

Voor de bestuurlijke positionering van de Raad is het wenselijk als de Raad op termijn een duiding van coalitieakkoorden in het algemeen vaststelt of ieder coalitieakkoord voorziet van een heldere betekenis voor het besluitvormingsproces van de Raad. Dit betreft een bestuurlijke afspraak van de raad en past in de reeds gemaakte afspraak van fractievoorzitters goede procesafspraken te maken voorafgaand aan de volgende Gemeenteraadsverkiezingen en hierin breed de ervaringen uit 2022 mee te nemen.